

N49793-207066

Byfunn fra felt FN – Folkebibliotekstomten, Kjøpmannsgata 20-26. (TA 1973/1) Gbnr. 401/285, Trondheim kommune, Trøndelag.

Folkebibliotekstomten

Oversikt over delfelt

 Etterreformatorisk kjeller

1:500

 10m

Figur 1: Oversikt over delfelt på Folkebibliotekstomten. (Forsåker og Göthberg 1986:9)

Sammendrag gjenstander:

Gjenstand	Antall
Amulett	1
Annet organisk materiale	15
Bakstehelle	39
Bark	2
Belte	5
Beslag	4
Bolt	1
Bor	1
Brent leire	12
Brikke	1
Brodd	1
Bryne	39
Bygningsdel	1
Bygningsstein	63
Bøtte	4
Bånd	3
Båtdel	1
Dekorelement	2
Drikkeglass	17
Emne	2
Eske	1
Etui	1
Fat	4
Figur	1
Flaske	42
Flis	55
Fottøy	441
Fragment	366
Garnfløtt	1
Gevir	1
Gryte	5
Hake	3
Hanske	2
Holk	1
Horn	26
Håndtak	5
Hår	3
Ildstål	1
Islegg	16
Kakkel	24

Gjenstand	Antall
Kalk	1
Kam	18
Kar	81
Kiste	12
Klemme	1
Klesplagg	5
Knapp	1
Kniv	9
Kopp	1
Kork	1
Kors	1
Krampe	3
Krok	8
Krus	1
Krystall	1
Kule	5
Kvernstein	2
Kølle	1
Lampe	2
Leirkar	1081
Leirklining	41
Lokk	4
Lysestake	1
Morter	1
Musikkinstrument	2
Mynt	3
Mørtel	3
Nagle	280
Never	12
Nøkkel	4
Nål	18
Ornament	1
Osteologisk materiale	9512
Perle	5
Pinne	9
Pipe	88
Plate	13
Plugg	70
Pølsepinne	18
Potte	1

Gjenstand	Antall
Pren	2
Produksjonsavfall	439
Prøve	1102
Pute	2
Påle	1
Rem	19
Ring	5
Runepinne	1
Saks	1
Sepulkralstein	1
Skive	3
Skje	10
Skjell	9
Skål	5
Slagg	114
Slire	4
Sløyfe	1
Smykke	2
Smykkestein	2
Snor	5
Snorlebein	3
Spatel	1
Spenne	2
Spiddestokk	1
Spiker	108
Spillebrikke	8
Spinnehjul	18
Stang	1
Stav	4
Stein	2
Stift	2
Stropp	2
Sylinder	3
Søkke	6
Sømglatte	1
Tau	7
Tekstil	57
Terning	1
Tetning	2
Tråd	1
Tyngde	5

Gjenstand	Antall
Ukjent	144
Vabein	3
Vektlodd	1

Gjenstand	Antall
Veske	2
Vevlodd	17
Vevsverd	1

Gjenstand	Antall
Vindusglass	64

Sammendrag materiale:

Materiale	Antall
Bark/botanisk materiale	2
Bark/lær	9
Bein	10484
Bein/gevir	128
Bein/gevir/horn	1
Bein/lær	1
Bein/never	2
Bein/tre	1
Bein/ukjent	1
Bergart	189
Bergart/glass	1
Bergart/slagg	1
Bly	2
Botanisk materiale	2
Bronse	7
Bronse/ukjent	1
Flint	29
Gevir	9
Gevir/bein	50
Gevir/bein/horn	4
Glass	226
Gull/ukjent	1
Horn	29
Hvalbein	1

Materiale	Antall
Jaspis	2
Jern	244
Jern/slagg	1
Jern/sølv/tre	1
Jern/tre	3
Jord	75
Kalk/mørtel	1
Keramikk	1200
Keramikk/leire	1
Kleber	25
Kobber	2
Kobberlegering	1
Lær	714
Lær/never	15
Lær/never/tekstil	1
Lær/tre	1
Leire	47
Messing	1
Messing/tre	1
Mørtel	2
Never	3
Never/botanisk materiale	1
Nøtteskall	6
Organisk materiale	37

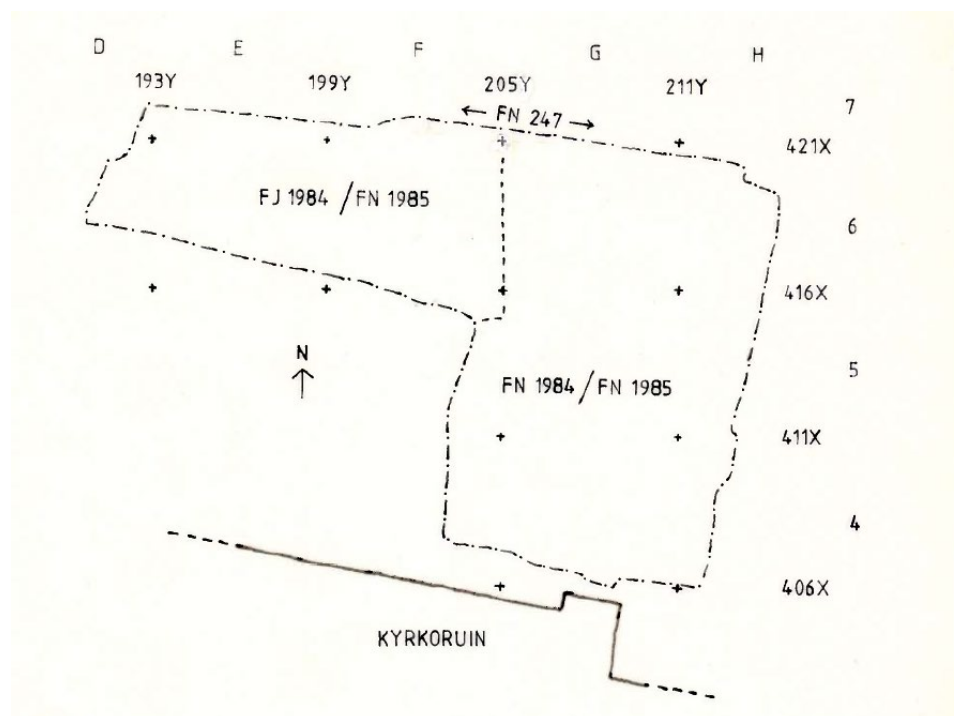
Materiale	Antall
Organisk materiale/skjell	2
Organisk materiale/tre	1
Pipeleire	1
Porfyr	1
Rav	1
Sandstein	1
Skjell	7
Slagg	92
Slagg/kobberlegering	2
Tann	9
Tann/bein	27
Tegl	124
Tekstil	72
Tekstil/tre	2
Tre	322
Tre/trekull	2
Ukjent	483
Ukjent/tre	14

Funnomstendigheter:

F. ved arkeologiske undersøkelser på Folkebibliotekstomten, delfelt FN 1984 og 1985.

FN ble gravd ut over to sesonger; i 1984 og 1985. Feltet var delt i to av et avløpsrør, og søndre del var den største. I 1985 ble den delen av feltet som lå nord for avløpsrøret overført til FW, og den nordlige delen av FJ ble overført til FN.

Toppmassene ble fjernet med maskin, og helt i sør ble den øverste fasen nesten helt fjernet i forbindelse med avdekkingen. Kulturlagene i områdene var 2-3m tykke, og hele feltet ble gravd ned til steril grunn. Bevaringsforholdene ble regnet som gode. Feltet var forstyrret av rør, brønner, kjellere, og trebinger.

Figur 2: Oversiktskart over felt FN. Hentet fra Forsåker og Göthberg 1986:15.

I sørlig del av feltet ble det funnet en kirke med omliggende kirkegård, og mellom fase 5 og 6, og etter fase 6, ble kirkegården utvidet utover hele feltet. Steinkirken ble trolig bygget i fase 6, basert på alder av omliggende graver. I kirkegården hvor det ble funnet 22 graver fra faser 4 og 5, 191 graver fra faser 6 og 7, og 146 graver i fasene 8-11. De eldste gravene var noe yngre enn fase 3.

I fase 1 og 2 ble det, for det meste, funnet stolpehull som var vanskelige å tolke, men det ble påvist en tomteinndeling i fase 2 som var synlig helt frem til fase 6. I fase 3-6 ble det dannet en husrekke orientert i øst/vestlig retning. Nord og sør for husrekken lå det passasjer, og enda lengre sør lå ytterligere en husrekke. Dette bygningsmønsteret opphørte i fase 8, noe som skyldtes kirkegården.

I fase 8 ble det påvist en ensom bygning lengst vest i feltet. Dette området var kirkegård både før og etter bygget sto og frem til fase 11.

I fase 11-13 ble området igjen tatt i bruk til bygninger. Det ble også funnet tomtegrenser i de siste fasene av feltet som trolig kan videreføres til 1700-1800-tallet.

Fase 14 omfattet alle bygninger uten stratigrafisk forbindelse, men som var tolket til å være yngre enn de resterende fasene på feltet. (Forsåker og Göthberg 1986:14-15).

Figur 3: Konstruksjon K26 i fase 5. Hentet fra: Hentet fra: Forsåker og Göthberg 1986:61.

Figur 4: Konstruksjon K40 i fase 12. Hentet fra: Forsåker og Göthberg 1986:61.

Stratigrafi og faseinndeling:

Delfeltet ble delt inn i 14 stratigrafiske faser, basert på observerte endringer i konstruksjonsmønstre (Forsåker og Göthberg 1986). Den senere stratigrafiske analysen for Folkebibliotekstomten grupperte alle delfeltene i 12 hovedfaser (Christophersen et.al. 1988:48), som i 1994 ble korrelert med absolutte dateringer for de respektive fasene fra 900-tallet til etter 1600 (Christophersen og Nordeide 1994). De absolutte fasedateringene for baseres på dendrokronologi, myntfunn, sko, keramikk og C14-dateringer.

Delfeltfaser felt FN/FJ (Forsåker og Göthberg 1986).	Hovedfaser (Christophersen et.al. 1986:48)	Datering e.Kr. (Christophersen og Nordeide 1994)
14,13,12,11	12	1600-
10	11	1500-tallet
9	10	1325-1500
8	9	1275-1325
7 II	8	1225-1275
7 I, 6	7	1175-1225
5	6	1150-1175
4	5	1100-1150
3	4	1050-1100
2	3	1025-1050
1	2	-1025
1	1	900-tallet

Tabell 1: Faseinndelinger og kronologi, jfr. Forsåker og Göthberg 1986 Christophersen et. al 1988:48 og Christophersen og Nordeide 1994

Dateringer:

For Felt FN foreligger 26 dendrokronologiske dateringer:

N-nr.	Datering	Lagnummer
N90176	Ytre årring: 1051 e.Kr.	743
N90177	Ytre årring: 1068 e.Kr.	778
N90179	Ytre årring: 983 e.Kr.	624
N90181	Ytre årring: 988 e.Kr.	565
N90182	Ytre årring: 1228 e.Kr.	722
N92122	1158 e.Kr.	80 C og G
N92148	Ytre årring: 1189 e.Kr.	678
N92766	Ytre årring: 1183 e.Kr.	832
N92781	Ytre årring: 1006 e.Kr.	835
N93068	Ytre årring: 1169 e.Kr.	894
N93069	1209 e.Kr.	817
N93372	1148 e.Kr.	922
N93557	1150 e.Kr.	912
N93678	Ytre årring: 1034 e.Kr.	985 B
N93680	Ytre årring: 1019 e.Kr.	985 D
N94205	1176 e.Kr.	1050
N94366	Ytre årring: 1016 e.Kr.	1088
N94368	Ytre årring: 1031/1006 e.Kr.	985e
N94906	1161 e.Kr.	1128
N95496	Ytre årring: 1020 e.Kr.	1089d
N95497	Ytre årring: 1019 e.Kr.	1029

N-nr.	Datering	Lagnummer
N95499	Ytre årring: 1007 e.Kr.	897
N95506	Ytre årring: 965 e.Kr.	985g
N96224	1158 e.Kr.	1044
N96235	1027 e.Kr.	1207
N96939	Ytre årring: 1085 e.Kr.	1276

Tabell 2: Oversikt over dendrokronologiske dateringer på felt FN.

Følgende mynter fra felt FN har blitt datert:

N-nr.	Datering e.Kr. (Skaare, K. 1989).	Lagnummer
N79826	1648. Frederik III (1648-1670).	63
N84401	Interregnum (april 1523 - august 1524).	389

Tabell 3: Oversikt over daterte mynter på felt FN. (Kilde: Skaare, K. 1989).

Av dokumentasjon fra feltet finnes feltdagbøker, tegninger og foto, samt en rapport skrevet av Hans Göthberg. I tillegg vises det også til den stratigrafiske analysen av feltet (Forsåker og Göthberg 1986).

Feltleder: Hans Göthberg.

Koordinater:

Projeksjon: EU89-UTM; Sone 32, N: 7034345, Ø: 569915.

Funnet av:

Hans Göthberg

Funnår:

1984-1985

Litteratur:

Anderson, T. og Göthberg, H.1986: Olavskirkens kirkegård. Humanosteologisk analyse og faseinndeling. Meddelelser Nr.2. Riksantikvaren Trondheim

Christophersen, A. et.al.1988: Utgravning, kronologi og bebyggelsesutvikling.» Fortiden i Trondheim bygrunn: Folkebibliotekstomten. Meddelelser nr. 13, del 1.

Christophersen, A. og Nordeide, S.W. 1994: «Kaupangen ved Nidelva: 1000 års byhistorie belyst gjennom de arkeologiske undersøkelsene på folkebibliotekstomta i Trondheim 1973-1985.»

Flodin, L.1989: Kammakeriet i Trondheim. En kvantitativ analys av horn- og benmaterialet frå Folkebibliotekstomten. Meddelelser nr. 14

Forsåker, A.L. og Göthberg, H. 1986: «Stratigrafisk analyse. Delfelt FJ, FN og FW». Fortiden i Trondheim bygrunn: Folkebibliotekstomten. Meddelelser nr. 7.

Grieg, S.1933: Middelalderske byfund fra Bergen og Oslo. Utgitt av Det norske videnskaps-akademi i Oslo.

Olsen, O.M. 2004: Medieval fishing tackle from Bergen and Borgund. The Bryggen papers, Main series No 5.

Rygh, O.1885: Norske Oldsager. Cammermeyer.

Øye, I.1988: Textile Equipment and its working environment, Bryggen in Bergen c. 1150-1500. The Bryggen Papers, Main Series Vol 2. Bergen.